

I

‘Ha, moedertje.’

Het wordt weer zo’n dag.

Ik wist het zodra ik vanochtend mijn ogen opendeed. Ik had dat sterke gevoel dat niets klopte, alles scheef was, uit balans. Dat ik het de hele dag zou moeten verdragen. Ik hoopte zo dat ik me had vergist, toen ik onder de douche stond, toen ik me aankleedde, toen ik de radio aanzette om wat geluiden om me heen te hebben en tegelijkertijd in mijn pap roerde en fruit schilde. Het wordt weer zo’n dag. Niets zal goed gaan, humeurige mensen, het zal me vandaag knap lastig worden gemaakt. Mijn zevenjarige zoon zal het me knap lastig maken. Of me het bloed onder de nagels vandaan halen.

Hij noemt me alleen ‘moedertje’ als hij me op stang wil jagen. Hij weet dat ik er een hekel aan heb. Dat ik het zelfs minder erg zou vinden als hij me Nova noemde.

Ik sta bij de gootsteen en vul de steelpan met water en afwasmiddel. In het raam zie ik Leo door de kamer naar de zware eikenhouten tafel lopen, op zijn stoel klauteren en voor zijn kom gaan zitten. Hij gaat vandaag alles uit de kast halen om me te treiteren. Niet alleen heeft hij me ‘moedertje’ genoemd, hij draagt ook zijn Teen League Fighter-pak. Op een normale schooldag.

Ik draai de kraan dicht, keer me van de gootsteen om en kijk hem aan. Ik neem hem in al zijn glorie op; het pak is felgroen met een afneembare rode cape die nu op een vreemde manier over zijn linkerschouder hangt en vastzit met een klein stukje klittenband. Hij heeft zijn rode masker opgezet, die dient om zijn grote ogen met lange wimpers te benadrukken, terwijl het ook een deel van zijn gezicht verhuult.

Hij is net 1,20 meter lang, een zevenjarige superheld met dikke spierballen, een brede borst, een sixpack en een gemodelleerd achterwerk.

Diep inademen, zeg ik tegen mezelf. Diep uitademen.

Ik sluit mijn ogen. Tel tot tien. Tel de herinneringen die maken dat ik van hem hou. Twee dagen oud: hij glimlacht naar me terwijl ik hem in mijn armen heb. Achttien maanden oud: we zijn voor het eerst op het strand en kijken naar de zee, die schuimend aan komt rollen en onze voeten opslokt, om ze vervolgens even gemakkelijk weer uit te spugen. Vijf jaar oud: hij pakt mijn handen vast en zegt met een serieus gezicht: ‘Jij bent de liefste mama van de hele wereld,’ omdat ik op zijn verjaardag Mexicaanse bonenschotel met kaas had gemaakt.

Dit is de manier waarop ik soms met Leo moet omgaan. Dit is de enige manier om mezelf eraan te herinneren niet gek te worden. Er zijn maar twee mensen op deze aarde die door de lagen van mijn kalmte heen kunnen dringen en me kunnen irriteren. Leo is degene die het ’t vaakst doet.

Ik doe mijn ogen weer open. Hij heeft het pak nog steeds aan. Het is nog steeds een gewone schooldag. Ik ben nog steeds niet onder de indruk.

‘Moedertje, is dit het enige ontbijt?’ vraagt hij op zeurderige toon, terwijl hij zijn lepel in de lucht houdt en me met schuin gehouden hoofd aanstaart.

Het bloed kolkt door mijn aderen, hitte stijgt eerst op naar mijn keel, dan naar mijn wangen. Nog even en ik barst in huilen uit. Als ik tegen hem ga schreeuwen, voel ik me vreselijk en zal ik naar mijn kamer moeten vluchten om een potje te gaan zitten grienen. Als ik niet tegen hem ga schreeuwen, moet ik waarschijnlijk iets anders doen, zoals hem verbieden met zijn PlayStation te spelen tot het weekend is, wat hém aan het huilen zal maken. En dan ben ik natuurlijk weer in tranen – stilletjes maar beslist – omdat ik er niet tegen kan om hem verdrietig te zien. Hoe dan ook, het wordt huilen als ik geen normaal gesprek met hem kan voeren.

‘Leo, je moet je nu echt aankleden,’ zeg ik rustig. ‘Trek je uniform eens aan.’

‘Ik bèn in de kleren,’ zegt hij.

‘Nee, dat ben je niet.’

Hij knikt en fronst zijn wenkbrauwen. ‘Ik ben in de kleren,’ dringt hij aan. ‘Dit doe ik aan.’

‘Ik ga niet met je in discussie. Ga je aankleden. Nú.’

‘Dit doe ik aan. Dit móét ik aan.’

‘Leo.’ Ik klem mijn kaken op elkaar. ‘Alsje-’

De deurbel gaat. Leo’s donkere ogen lichten op alsof hij jarig is en het moment is aangebroken dat de postbode de gebruikelijke lading cadeautjes komt bezorgen. Hij springt van zijn stoel en voor ik er erg in heb, rent hij de keuken door. Ik hol achter hem aan met een ‘Waag het eens-’.

Maar hij negeert me en doet waarvan hij weet dat hij het niet mag doen. Hij reikt omhoog en sluit zijn brede, mollige handje om de deurknop, waarna hij de deur wijd opentrekt.

Ineens baadt de hal in het licht. Een stralend, schitterend wit licht. Ik breng mijn arm omhoog en probeer mijn ogen met mijn hand te beschermen tegen het felle licht dat de hal doordrenkt, waardoor alles om ons heen straalt.

Er staat geen postbode op de stoep, in het witte licht. Alleen een lange, tengere man in een wit pak met een wit overhemd, een witte stropdas en witte schoenen. Hij straalt met het licht dat ons omgeeft. Zijn haar is zwart en netjes gekamd, met een kaarsrechte scheiding en een lok over zijn voorhoofd; zijn huid is bleek en wit en accentueert zijn grote walnootkleurige ogen; zijn volwassen trekken zijn vriendelijk en open. Hij glimlacht naar me, met een geruststellende en welwillende blik, en blikt dan omlaag naar Leo. De glimlach wordt nog breder en vriendelijker.

‘Ben je er klaar voor, jongeman?’ Hij zegt het zonder zijn lippen te bewegen. Hij praat recht in mijn hoofd, mijn hart. Ik ken hem, besef ik. Ik ken hem, hij kent mij, maar de herinneringen aan hem zijn buiten bereik en ik kan hem niet plaatsen.

‘Ja,’ zegt Leo met een knikje en een grijns. ‘Ja, ik ben klaar.’ Leo spreekt met zijn mond.

‘Wat gebeurt hier?’ vraag ik.

‘Je lijkt er inderdaad klaar voor,’ zegt de man tegen Leo.

‘Je gaat niet met hem mee,’ zeg ik.

De man kijkt weer naar mij en neemt me met zijn warme bruine ogen strak op. Een starende blik die vriendelijk maar resoluut is. Definitief. ‘Het is tijd, Nova,’ zegt hij, weer zonder zijn lippen te bewegen.

Leo rent naar me toe, slaat zijn armen om mijn middel en begraaft zijn gezicht in de ruimte boven mijn buik. Hij knuffelt me

even en laat dan weer los. ‘Ik mis je, mama,’ zegt Leo terwijl hij me met een glimlach aankijkt. ‘Ik mis je heel erg.’

Ik strek mijn armen naar hem uit, wil hem bij me te houden, maar ik graai in het niets, tast in het luchtledige. Leo staat naast de man en houdt diens hand vast. Ze zijn zo verschillend, maar ook zo gelijk. Ik weet dat Leo veilig bij hem is. Maar ik kan hem niet laten gaan. Hoe kan ik hem nu laten gaan?

‘Waar neem je hem mee naartoe?’ vraag ik. ‘Hij is nog niet eens aangekleed. Waar breng je hem heen?’

‘Het is goed, mama,’ zegt Leo. ‘Ik wil gaan. Ik ben klaar. Ik zei toch dat ik klaar was? Dit trek ik aan.’

Ik schud mijn hoofd. Nee. Hij is niet klaar. Hoe kan mijn kleine man nu klaar zijn om ergens heen te gaan zonder mij? Hoe? Hij is niet klaar. Ik ben niet klaar. ‘Ik ga met je mee,’ zeg ik.

Leo grijnst, steekt zijn hand op en zwaait. ‘Dag, mama. Dag.’
‘Nee!’

Mijn ogen schieten open, en terwijl mijn gedachten alle kanten op vliegen, probeer ik me – geschrokken en verward – te oriënteren en te bedenken waar ik ben. Het is vrij donker in de kamer, maar door de dunne streepjes oranje straatverlichting die zich door de horizontale lamellen wringen en wit licht dat door de vierkante platen veiligheidsglas in de deur vanuit de gang naar binnen schijnt, is het niet aardedonker. Ik sliep, maar lag niet. Mijn ogen dwalen door de kamer en constateren onbekende hoeken en vormen.

Dan hoor ik ze, de piepjes. De ritmische piepjes op de achtergrond, waardoor ik weer weet waar ik ben. Met een ruk kijk ik opzij, naar het bed.

Hij is er nog. Hij is er nog. Ligt nog altijd in het bed. Ik ga op het puntje van de stoel zitten en hap naar adem terwijl alle spieren en zenuwen in mijn rug en nek het uitschreeuwen van de pijn. Ik druk de pijn weg en kijk of er iets is veranderd, of Leo zich heeft bewogen terwijl ik sliep.

Hij ligt nog steeds op zijn rug, zijn ogen lichtjes gesloten. Hij is nog steeds daar, in die tussenwereld: niet wakker en niet aan de andere kant. Ik schuif nog verder naar voren op mijn stoel, zodat ik zijn gezicht beter kan zien. De droom was zo echt. Hij bewoog. Hij

liep, sprak. Dat moest zich toch hebben vertaald in het hier en nu? Ja, toch?

Zijn ogen zijn dicht, zijn lippen zacht en een beetje van elkaar. Zijn gelaatstrekken zijn glad en uitdrukkingsloos, niet zoals wanneer hij gewoon slaapt. Ik kan tot in detail de vele gezichtsuitdrukkingen voor me zien die hij normaal heeft als hij slaapt, zijn spieren die bewegen en schokken alsof hij in zijn slaap net zo'n opwindend leven leidt als wanneer hij wakker is. Deze slaap is ongewoon voor hem; hij is zelden lang stil, er gebeurt altijd wel iets wat hem doet opleven, praten of rondrennen. Hij is nooit zo lang stil.

'Het is goed, mama. Ik wil gaan.' Deze keer heeft hij de hand van de man vastgepakt. In de droom ging hij deze keer echt weg. Mijn ogen schieten over het bed heen naar Keith; zijn gespierde lichaam van 1,80 meter zit onderuitgezakt in de stoel aan de andere kant; zijn geschoren hoofd hangt aan een kant op zijn schouder terwijl hij slaapt. Hij draagt nog steeds zijn politie-uniform. Hij is duidelijk rechtstreeks vanuit zijn werk hiernaartoe gekomen en trof me in diepe slaap aan, omdat ik me niet had verroerd toen hij binnenkwam. Meestal ben ik wakker als hij binnenkomt en me vraagt hoe mijn dag was voordat ik naar huis ga om te slapen, maar vandaag was ik op. De vage herinneringen aan zijn lippen op mijn voorhoofd, zijn vingers die mijn wang streelden, dwalen door mijn gedachten. Ik sliep, maar was me toch bewust van zijn aanwezigheid.

Ik draai me weer naar Leo toe en vraag me af of hij zich ervan bewust is dat we hier de hele tijd zijn. Een van ons zit altijd bij hem, te kijken, te wachten. Wachten.

Dringen de geluiden van de apparatuur tot hem door? En hoe zit het met de begroetingen, de gesprekken, de boeken die ik voorlees, de nachtzoenen? Weet hij dat het donderdag is? Zijn tweede donderdag hier? Slippen al die kleine stukjes van onze realiteit door de kieren van zijn slaap en maken die hem bewust van de wereld om hem heen? Of is hij van dit alles afgesloten? Verborg. Verwijderd. Ergens van afgescheiden. Ik zou het niet kunnen verdragen als het zo was. Dat hij helemaal alleen is en niet weet dat ik hier zit te wachten tot hij terugkomt.

'Ik ben klaar, mama. Ik wil gaan.'

Ik wrijf de slaap uit mijn ogen. Probeer leven in mijn gezicht te masseren.

‘Ik ben klaar om te gaan.’

Na dertien dagen dacht ik dat mijn lichaam wel gewend zou zijn geraakt aan uren achtereen in die stoel zitten; mijn lijf zou niet zo overgevoelig en stijf moeten zijn en niet met lange pijnscheuten moeten protesteren elke keer dat ik me beweeg. Ik sta op, loop naar het bed en sluit instinctief mijn ogen voor het infuus en de elektroden waarmee hij aan de apparaten is gekoppeld. Ik staar naar mijn zoon. Mijn zoon. Voor hém ben ik de afgelopen zeveneneenhalf jaar elke dag opgestaan, zelfs als ik daar geen zin in had. Mijn wereld draaide om hem vanaf het moment dat hij was geboren; deze toestand is absurd.

Ik streek zijn voorhoofd met mijn vingertoppen. Zelfs nu probeer ik instinctief voorzichtig te zijn, om hem niet te storen. Hoewel hem storen, hem wakker maken, precies is wat we willen.

Zijn hoofd is geschoren, en langzaam groeit zijn zwarte haar weer terug. Acht dagen geleden hebben ze al zijn prachtige, dikke zwarte krullen afgeknipt en weggeschoren. Zijn mokkakleurige huid is op zijn hoofd glad, behalve op de plek onder aan zijn schedel, waar ze een gaatje hebben geboord om drie bloedvaten vast te klemmen, om een bloeding te voorkomen. De operatie was succesvol verlopen, zeiden ze tegen me.

Ik had de chirurg aangestaard, met zijn groene mutsje op zijn hoofd, zijn mondkapje om zijn nek, zijn verrassend schone, groene operatiekleding. ‘Succesvol?’

Hij had geknikt. Uitgelegd dat het andere slagadergezwel waarover ze zich zorgen hadden gemaakt niet was geknapt en geen bedreiging meer vormde.

‘Succesvol,’ had ik nog eens gezegd, mijn stem ver weg. Keith had zijn hand op mijn onderarm gelegd om me te ondersteunen. Het woord had duidelijk een andere betekenis voor de chirurg dan voor mij. Mijn zoon sliep nog steeds, was nog steeds meer ‘daar’ dan hier. Hij praatte niet, hij liep niet, zijn ogen waren niet open, zijn gezicht bewoog niet, maar toch was het succesvol geweest. ‘Dank u,’ had ik gezegd terwijl Keiths grote, warme hand zich om de mijne vouwde. De chirurg kon er ook niets aan doen dat hij niet wist wat het woord ‘succesvol’ precies inhield. Het hield in dat Leo weer normaal zou zijn. Het hield in, op zijn minst, dat ze me konden zeggen wanneer hij weer wakker zou worden.

Ik loop terug naar mijn bruine stoel, vouw mijn benen onder me, laat mijn hoofd achterover zakken en kijk naar Leo.

Dit is de wereld waarin ik nu leef. Een wereld waar succesvol dít betekent. Een wereld waarin ik weet dat die dromen van mij voortkomen uit het gevoel, het besef dat zich gestaag en vastberaden stukje bij beetje binnen in me heeft vastgezet.

Dat Leo er misschien klaar voor is.

Dat ik hem wellicht moet laten gaan.